

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av fängelselagen, häktningsslagen, tvångsmedelslagen och 6 kap. 13 § i strafflagen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av fängelselagen, häktningsslagen, tvångsmedelslagen och 6 kap. 13 § i strafflagen (RP 222/2018 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Lagutskottet (LaUB 19/2018 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen (767/2005) 16 kap. 9 § 4 mom. och 10 § 1 mom. samt 18 kap. 2 § 1 mom.,
av dem 16 kap. 9 § 4 mom. sådant det lyder i lag 735/2011 och 16 kap. 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 393/2015, och
fogas till 16 kap. nya 2 a och 8 a § samt till 19 kap. en ny 2 a § som följer:

16 kap.

Granskning av fängelselokaler och fångar

2 a §

Ingripande i obemannade fordons och farkosters färd

Brottspåföljdsmyndigheten har för att upprätthålla ordningen eller säkerheten i ett fängelse eller för att skydda egendom rätt att tillfälligt omhänderta ett obemannat fordon eller en obeman-

Riksdagens svar RSv 267/2018 rd

nad farkost eller hindra dess användning eller annars ingripa i dess färd, om fordonet eller farkosten kommer in på fängelseområdet eller in i lutrummet ovanför området.

Brottspåföljdsmyndigheten får i de situationer som avses i 1 mom. använda en teknisk anordning som inverkar på det obemannade fordonets eller den obemannade farkostens färd. Den tekniska anordningen får inte orsaka mer än ringa störningar i radiokommunikation eller annan kommunikation eller för ett allmänt kommunikationsnät. En anordning får användas om det är försvärligt med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farlig det obemannade fordonets eller den obemannade farkostens verksamhet är, vilka resurser som står till förfogande samt med hänsyn till övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen. Anordningen får användas endast så länge det är nödvändigt för att utföra åtgärden. Anordningen får användas endast av en tjänsteman som fått lämplig utbildning för detta.

Brottspåföljdsmyndigheten har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter som har samband med användningen av ett obemannat fordon eller en obemannad farkost, i syfte att ingripa i det obemannade fordonets eller den obemannade farkostens färd, för att identifiera fordonet eller farkosten eller en del i dess helhetssystem och för att fastställa dess position. Uppgifter om radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter ska utplånas utan dröjsmål efter åtgärden, om inte något annat föreskrivs i lag.

8 a §

Hanteringen av omhändertagna obemannade fordon och farkoster

Ett obemannat fordon eller en obemannad farkost som har omhändertagits av Brottspåföljdsmyndigheten ska återlämnas till fordonets eller farkostens ägare, om ägaren är känd.

Brottspåföljdsmyndigheten kan trots 1 mom. överlämna fordonet eller farkosten till den behöriga myndigheten som har laglig grund för att hantera fordonet eller farkosten.

9 §

Förfarande och protokoll

Protokoll, vars närmare innehåll anges genom förordning av statsrådet, ska föras över ingripande i obemannade fordons eller farkosters färd, kroppsvisitation, kroppsbesiktning och specialgranskning. Observationer om berusning och genomförande av säkerhetskontroll under transport ska antecknas på en blankett enligt ett formulär som fastställts av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

10 §

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om säkerhetskontroll av en fånge. En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman

Riksdagens svar RSv 267/2018 rd

som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om ingripande i obemannade fordons eller farkosters färd, om kroppsvisitation av en fänge och om kontroll av drogfrihet.

18 kap.

Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel

2 §

Användning av fängsel

En fånges omedelbara rörelsefrihet får begränsas med handbojor, knippförband av plast, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det är nödvändigt för att

- 1) förhindra rymning under transport,
 - 2) tygla sådant våldsamt uppträdande som inte kan förhindras på något annat sätt och som kan äventyra fångens eller någon annans säkerhet eller orsaka betydande skada på egendom,
 - 3) avvärja överhängande risk för våld, eller
 - 4) säkerställa kroppsbesiktning.
-

19 kap.

Anmälningar och lämnande av upplysningar

2 a §

Anmälan om ingripande i obemannade fordons och farkosters färd

Transport- och kommunikationsverket ska underrättas om sådant ingripande i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts färd som skett med en i 16 kap. 2 a § avsedd teknisk anordning.

Denna lag träder i kraft den

20 ____.

Lag

om ändring av häktningsslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i häktningsslagen (768/2005) 13 kap. 2 § 1 mom. och
fogas till 11 kap. en ny 2 a § som följer:

11 kap.

Granskning av fängelselokaler och häktade

2 a §

Ingreppande i obemannade fordons och farkosters färd

Vid verkställighet av häktning tillämpas vad som i 16 kap. 2 a, 8 a, 9 och 10 § i fängelselagen föreskrivs om ingripande i obemannade fordons och farkosters färd.

13 kap.

Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel

2 §

Användning av fängsel

En häktads omedelbara rörelsefrihet får begränsas med handbojor, knippförband av plast, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det är nödvändigt för att

- 1) förhindra rymning under transport,
 - 2) tygla sådant våldsamt uppträdande som inte kan förhindras på något annat sätt och som kan äventyra den häktades eller någon annans säkerhet eller orsaka betydande skada på egendom,
 - 3) avvärja överhängande risk för våld, eller
 - 4) säkerställa kroppsbesiktning.
-

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 267/2018 rd

Lag

om ändring av tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i tvångsmedelslagen (806/2011) 11 kap. 4 § 1 mom. 9 punkten, sådan den lyder i lag 101/2018,
ändras 2 kap. 12 c § 2 mom., 12 g § 1 mom. 1 punkten och 12 i §, 5 kap. 5 § 3 och 4 mom. samt 11 kap. 4 § 1 mom. 6 och 8 punkten,
sådana de lyder i lag 101/2018, samt
fogas till 2 kap. en ny 12 k § som följer:

2 kap.

Gripande, anhållande, häktning och häktningsarrest

12 c §

Avgörande om häktningsarrest

Brottspåföljdsmyndigheten ska underrättas om ett avgörande som gäller åläggande av häktningssarrest och om delgivningen av avgörandet. Om den som ålagts häktningssarrest är på fri fot och han eller hon inte är närvarande när avgörandet om häktningssarrest meddelas, ska domstolen delge avgörandet om häktningssarrest med iakttagande av något av de bevisliga delgivningssätt som avses i 11 kap. i rättegångsbalken.

12 g §

Allmänna skyldigheter för den som ålagts häktningssarrest

Den som ålagts häktningssarrest ska
1) iaktta de skyldigheter som anges i domstolens avgörande om häktningssarrest och omedelbart kontakta Brottspåföljdsmyndigheten för att övervakningen av häktningssarresten ska kunna ordnas,

12 i §

Överträdelse av skyldigheter

Om Brottspåföljdsmyndigheten utifrån sin utredning konstaterar att den som ålagts häktningssarrest lindrigt men utan i 12 h § 2 mom. avsett skäl har brutit mot de skyldigheter som han eller

Riksdagens svar RSv 267/2018 rd

hon blivit ålagd att fullgöra, ger Brottspåföljdsmyndigheten honom eller henne en skriftlig varning. Beslut om att ge en skriftlig varning fattas av direktören för byrån för samhällspåföljder.

Om Brottspåföljdsmyndigheten utifrån sin utredning konstaterar att den som ålagts häktningssarrest trots en skriftlig varning eller annars grovt har brutit mot de skyldigheter han eller hon ålagts att fullgöra eller om han eller hon fortsätter sin brottsliga verksamhet, flyr eller börjar förbereda flykt, ska Brottspåföljdsmyndigheten utan dröjsmål underrätta polisen och åklagaren om saken. Den som ålagts häktningssarrest får anhållas och häktas, om han eller hon i andra fall än de som avses i 1 mom. bryter mot de skyldigheter som han eller hon ålagts att fullgöra eller fortsätter sin brottsliga verksamhet, flyr eller börjar förbereda flykt. I tiden för avtjänande av häktningssarrest inräknas inte tiden från början av det dygn då överträdelsen av skyldigheter skedde, den som ålagts häktningssarrest fortsatte sin brottsliga verksamhet eller flydde. Brottspåföljdsmyndigheten ska meddela åklagaren de uppgifter om avtjänande av häktningssarrest som behövs vid domstolsbehandlingen. Om ett ovillkorligt fängelsestraff som den som ålagts häktningssarrest dömts till redan har blivit verkställbart, får det genast verkställas.

Häktningsärenden och ärenden som gäller överträdelse av skyldigheter handläggs av tingsrätten. Tingsrätten är domför med ordföranden ensam. Ärendet får avgöras även om den som ålagts häktningssarrest är frånvarande.

Brottspåföljdsmyndigheten ska ge den som ålagts häktningssarrest tillfälle att bli hörd i samband med att den gör i 1 och 2 mom. avsedd utredning.

Om den som ålagts häktningssarrest har brutit mot de skyldigheter han eller hon blivit ålagd att fullgöra, kan han eller hon hämtas till ett möte som Brottspåföljdsmyndigheten bestämt för att reda ut överträdelsen. Polisen ska ge handräckning vid hämtningen. Beslut om hämtning fattas av en anhållningsberättigad polisman på begäran av Brottspåföljdsmyndigheten. Den som enligt beslutet ska hämtas får gripas och tas i förvar tidigast sex timmar före mötet.

12 k §

Efterlysning

Brottspåföljdsmyndigheten får efterlysa den som ålagts häktningssarrest för verkställighet av häktningssarresten, om den som ålagts häktningssarrest drar sig undan verkställigheten.

Beslut om efterlysning av den som ålagts häktningssarrest och om återkallande av efterlysning fattas av en verkställighetsansvarig enligt fängelselagen (767/2005) eller av en sådan tjänsteman vid verkställighetsenheten som förordnats av verkställighetsdirektören.

Riksdagens svar RSv 267/2018 rd

5 kap.

Reseförbud

5 §

Beslut om reseförbud

Den som meddelas reseförbud ska ges en kopia av beslutet. Om han eller hon inte är närvarande när beslutet meddelas eller om en kopia av beslutet annars inte kan ges till honom eller henne vid den tidpunkten, får kopian postas under den adress som han eller hon har uppgett. Om den som meddelats förstärkt reseförbud är på fri fot och han eller hon inte är närvarande när beslutet om förstärkt reseförbud meddelas, ska domstolen delge beslutet om förstärkt reseförbud med iakttagande av något av de bevisliga delgivningssätt som avses i 11 kap. i rättegångsbalken.

Brottspåföljdsmyndigheten och polisen ska utan dröjsmål underrättas om ett beslut om förstärkt reseförbud och om delgivningen av beslutet.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

4 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om

6) upprättande och behandling av och innehåll i de handlingar som hänför sig till häktningssarrest samt underrättelser om åtgärder i anknytning till häktningssarrest,

8) innehåll i en underrättelse till åklagaren enligt 2 kap. 12 i § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 6 kap. 13 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 6 kap.13 § 1 mom., sådant det lyder i lag 102/2018, som följer:

6 kap.

Om bestämmande av straff

13 §

Avräkning av tiden för frihetsberövande och tiden för begränsning av friheten

Om någon döms till ett fängelsestraff på viss tid för en gärning på grund av vilken gärningsmannen har varit berövad friheten oavbrutet i minst ett dygn, ska domstolen avräkna tiden för frihetsberövandet från straffet eller anse frihetsberövandet som fullt avtjänat straff. Om någon döms till ett fängelsestraff på viss tid för en gärning på grund av vilken gärningsmannen har ålagts förstärkt reseförbud eller häktningssarrest som varar oavbrutet i minst två dygn, ska domstolen avräkna tiden för begränsningen av friheten från straffet så att ett förstärkt reseförbud eller en häktningssarrest i två dygn motsvarar en dag fängelse eller anse begränsningen av friheten som fullt avtjänat straff. Om antalet dagar som ska avräknas inte är delbart med två, avräknas inte den dag som blir över. Tiden för frihetsberövandet och tiden för begränsning av friheten räknas i dagar. De dagar när frihetsberövandena, det förstärkta reseförbudet och häktningssarresten började och upphörde ska anges i domen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 26.2.2019

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare